

ARCHEION, T. CXIX
WARSZAWA 2018
(ISSN 0066-6041)

ROBERT DEREWENDA
(Lublin, Instytut Historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego)

ARCHIWUM GŁÓWNE RUCHU ŚWIATŁO-ŻYCIE — HISTORIA, ZASÓB, JEGO OPRACOWANIE I UDOSTĘPNIANIE

Słowa kluczowe: Ruch Światło-Życie, Oazy, ks. Franciszek Blachnicki, Krucjata Wyzwolenia Człowieka, Kościół rzymskokatolicki, laikat, świeccy, ruch odnowy, ruch liturgiczny, Krajowe Duszpasterstwo Służby Liturgicznej

Archiwum Główne Ruchu Światło-Życie (AGRŚ-Ż) stanowi przykład placówki archiwalnej dokumentującej działalność szerokiego ruchu społecznego, jakim jest Ruch Światło-Życie. Działający formalnie od roku 1969, a korzeniami sięgający lat 50. ruch przeprowadził przez swoją formację setki tysięcy osób. Oazy wyłoniły się z nurtu odnowy liturgicznej zapoczątkowanej przez Sobór Watykański II w połowie lat 80. XX w. Ks. Franciszek Blachnicki (1921–1987), założyciel i twórca oazowego Ruchu Światło-Życie, utworzył cały system formacyjny dla różnych grup wiekowych i stanowych¹. Program formacyjny został oparty na ewangelizacji i powtórnym, świadomym przeżyciu katechumenatu. Formacja podstawowa zakładała przejście trzech stopni formacji. Każdy z uczestników był członkiem małej grupy, w której podczas regularnych spotkań w ciągu roku odbywała się jego formacja. W czasie wakacji wyjeżdżano na piętnastodniowe rekolekcje zamknięte. Po trzyletniej formacji podstawowej przechodziło się na okres tzw. diakonii, podejmując funkcje osób organizujących grupy formacyjne i rekolekcje (animatorzy i moderatorzy). Przez lata ruch oazowy stworzył własne struktury oparte na strukturach kościelnych. Każdy z uczestników mógł zostać dopuszczony do kolejnych etapów formacji po przyjęciu pewnego stylu życia (modlitwa, czytanie Pisma św., abstynencja itp.)².

---

¹ Osobne grupy formacyjne i rekolekcje powstały dla: dzieci (Oazy Dzieci Bożych), młodzieży (Oazy Niepokalanej i Oazy Nowego Życia), studentów, młodzieży pracującej, kleryków, księży, kościelnych i organistów (oazy diakonii wspólnoty lokalnej), nauczycieli (oazy diakonii wychowawczej), wreszcie dla całych rodzin (oazy rodzin). R. Derewenda, *Dzieło wiary. Historia Ruchu Światło-Życie w latach 1950–1985*, Kraków 2010, s. 96–140.

² Ibidem.

Dziś Ruch Światło-Życie rozwija się nie tylko w Polsce, ale też w wielu krajach europejskich (Irlandia, Niemcy, Słowacja, Ukraina), jak również na kontynencie amerykańskim (Kanada) i azjatyckim (Chiny). Jego powstanie, rozwój i zakres działania został zarejestrowany w wielu dokumentach aktowych i audio-wizualnych. Ze względu na rozwój ruchu oazowego dokumentacja zgromadzona w Archiwum Głównym Ruchu Światło-Życie jest nieustannie wykorzystywana w publikacjach popularnonaukowych i naukowych³.

Ks. Franciszek Blachnicki w swoim testamencie przekazał Instytutowi Niepokalanej Matki Kościoła prawa autorskie do własnych tekstów i przemówień⁴. Instytut ten, jako odpowiedzialny za spuściznę po ks. Blachnickim, powołał w roku 1998 Instytut im. ks. Franciszka Blachnickiego, którego zadaniem jest przede wszystkim „zachowanie duchowej spuścizny ks. Franciszka Blachnickiego, działalność naukowo-badawcza i wychowawcza dla pogłębienia i rozwoju działalności formacyjnej, określonej przez ks. Franciszka Blachnickiego, zmierzającej do przekazania jej przyszłym pokoleniom”⁵. Swoje zadania instytut ten realizuje m.in. przez „opiekę nad zbiorami stanowiącymi dziedzictwo ks. Franciszka Blachnickiego, zabezpieczanie i opracowywanie ich oraz udostępnianie i rozpowszechnianie”⁶.

Zgodnie z celami postawionymi w statucie w roku 2004 w ramach Instytutu im. ks. Franciszka Blachnickiego wydzielono specjalną komórkę — Archiwum Główne Ruchu Światło-Życie⁷. Za początek działalności instytucjonalnej archiwum uznaje się jednak rok 2001. Wtedy to bowiem zatrudniono wykwalifikowanego archiwistę z zadaniem scalenia i uporządkowania dokumentacji znajdującej się w dyspozycji centrów Ruchu Światło-Życie⁸. W tym pierwszym okresie działania (2001–2004) za utrzymanie archiwum odpowiadała Fundacja Światło-Życie. W następnych latach wsparcia finansowego, przeznaczonego na prowadzenie archiwum, udzieliło Instytutowi im. ks. Franciszka Blachnickiego Stowarzyszenie „Diakonia Ruchu Światło-Życie”. Od roku

³ Pomimo śmierci ks. Blachnickiego w roku 1987, co roku ukazują się nowe publikacje jego autorstwa. Są to książki opracowywane na podstawie jego tekstów lub wypowiedzi (konferencji, homilii) zachowanych w Archiwum. *Bibliografia prac ks. Franciszka Blachnickiego*, oprac. G. Wilczyńska, Krościenko 2002.

⁴ *Testament ks. F. Blachnickiego* [w:] *Gwałtownik Królestwa Bożego*, Kraków 2009, s. 44.

⁵ Statut Instytutu im. ks. Franciszka Blachnickiego, § 3, pkt 1, zob.: <<http://www.ifb.oaza.pl/index.php/o-nas/statut>> [dostęp: 22 lutego 2018].

⁶ *Ibidem*, § 6, pkt 1.

⁷ Sama nazwa archiwum oraz podstawowy podział dokumentacji zostały nadane przez ks. F. Blachnickiego. Archiwum Główne Ruchu Światło-Życie, Zespół: Ruch Światło-Życie, Teczka: Archiwum Główne Ruchu Światło-Życie, 1979–1980, sygn. 520 504/2, k. 9–36.

⁸ W tym czasie dokumentacja Ruchu Światło-Życie zgromadzona była w ośrodkach Ruchu Światło-Życie w: Krościenku nad Dunajcem, Lublinie, Krakowie, Katowicach oraz w Carlsbergu w Niemczech.

2012 utrzymanie archiwum spoczywa wyłącznie na Instytucie im. ks. Franciszka Blachnickiego⁹.

Archiwum Główne Ruchu Światło-Życie jest centralną komórką Ruchu Światło-Życie. Do jego zadań jako archiwum historycznego należy: gromadzenie, opracowywanie, zabezpieczanie, trwałe przechowywanie oraz udostępnianie materiałów archiwalnych. W jego zasobie znajduje się dokumentacja wytworzona w wyniku działalności ks. Franciszka Blachnickiego, założyciela i pierwszego moderatora ruchu, jak również powstała w toku działalności kolejnych moderatorów Ruchu Światło-Życie. W skład zasobu archiwum wchodzi także materiały archiwalne powstałe w następstwie działania centralnych instytucji Ruchu Światło-Życie oraz podmiotów związanych z Ruchem Światło-Życie. Archiwum przejmuje również w formie sukcesji materiały po wytwórcach ściśle związanych z samym założycielem i ruchem oazowym¹⁰.

Organizacyjnie Archiwum Główne Ruchu Światło-Życie jest jednym z działów Instytutu im. ks. Franciszka Blachnickiego. Statut tegoż instytutu (w punkcie pierwszym trzeciego paragrafu) stwierdza, że jednym z jego celów jest prowadzenie działalności archiwalnej, redakcyjnej, wydawniczej i innej dla rozpowszechniania idei zainspirowanych przez ks. Franciszka Blachnickiego¹¹. Na podstawie tego zapisu 25 czerwca 2003 r. dyrektor instytutu erygował Archiwum Główne Ruchu Światło-Życie jako dział instytutu. Obecnie Instytut im. ks. Franciszka Blachnickiego posiada dwa podstawowe działy — Archiwum Główne Ruchu Światło-Życie i Wydawnictwo Światło-Życie¹². Archiwum Główne Ruchu Światło-Życie zostało zlokalizowane w jednym z domów Ruchu Światło-Życie w Lublinie¹³.

Na zasób archiwum składają się zarówno akta, jak i bardzo liczne zbiory dokumentacji nieaktowej. Historia zasobu Archiwum Głównego Ruchu Światło-Życie została ściśle związana z twórcą Ruchu Światło-Życie, ks. prof. Franciszkiem Blachnickim¹⁴.

Najstarsze dokumenty z podstawowego zasobu to osobiste dokumenty ks. Franciszka Blachnickiego, pochodzące z czasów jego młodości (świadcstwa szkolne, grypsy i listy z obozów i więzień nazistowskich z czasów wojny, no-

⁹ Środki na utrzymanie archiwum pochodzą głównie ze sprzedaży praw autorskich pozycji wydawniczych Instytutu im. ks. F. Blachnickiego, z praw autorskich materiałów archiwalnych ks. Blachnickiego oraz z kwereń wykonywanych w archiwum. Głównym beneficjentem praw autorskich ks. Blachnickiego jest Stowarzyszenie „Diakonia Ruchu Światło-Życie”.

¹⁰ R. Derewenda, T. Nowicki, *Archiwum Główne Ruchu Światło-Życie* [w:] „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2013, nr 99, s. 5–17.

¹¹ <<http://www.ifb.oaza.pl/index.php/o-nas/statut>> [dostęp: 21 lutego 2018].

¹² <<http://www.ifb.oaza.pl/index.php/archiwum-glowne>> [dostęp: 22 lutego 2013]; <<http://www.wydawnictwo-oaza.pl/pl/i/ksiazki-110.htm,1>> [dostęp: 22 lutego 2013].

¹³ <<http://www.ifb.oaza.pl/index.php/archiwum-glowne/kontakt>> [dostęp: 22 lutego 2013].

¹⁴ A. Wodarczyk, *Prorok Żywego Kościoła ks. Franciszek Blachnicki (1921–1987) — życie i działalność*, Katowice 2008.

tatki z okresu jego studiów seminaryjnych w latach 1945–1950). Wraz z innymi dokumentami osobistymi ks. Franciszka Blachnickiego, niezwiązanymi wprost z dziełami, które zainicjował, akta tworzą najstarszy chronologicznie zespół archiwum pod nazwą Książd Franciszek Blachnicki.

Zasadniczą cezurą zasobu jest rok 1950. W tym bowiem roku Franciszek Blachnicki otrzymał święcenia kapłańskie i rozpoczął pracę duszpasterską z ministrantami. To właśnie podczas wakacyjnych wyjazdów z ministrantami w latach 50. powstała podstawowa metoda formacyjna ruchu oazowego — piętnastodniowa oaza rekolekcyjna¹⁵. Po październiku 1956 r. ks. Franciszek Blachnicki rozwinął również ruch abstynencki pod nazwą Krucjata Wstrzemięźliwości. Szeroka akcja została przerwana przez władze komunistyczne w sierpniu 1960 r.¹⁶ Dokumentacja zachowana po Krucjacie Wstrzemięźliwości wchodzi dziś w skład zasobu AGRŚ-Ż.

Najwięcej dokumentacji zgromadzonej w archiwum zawiera zespół Ruch Światło-Życie. Sam ruch powstał w roku 1969 (w latach 1969–1976 pod nazwą Ruch Żywego Kościoła) i wytworzył znaczną ilość dokumentacji związanej z organizacją oaz wakacyjnych (tzw. akcja Oazy Żywego Kościoła, OŻK) oraz z pracą formacyjną w ciągu roku (tzw. preoaza — przygotowanie do akcji letniej OŻK i posteoaza — formacja w ciągu roku zainicjowana podczas oaz wakacyjnych)¹⁷.

Archiwum Główne Ruchu Światło-Życie jest również sukcesorem dokumentacji Krajowego Duszpasterstwa Służby Liturgicznej (KDSL), które w latach 1967–1995 było ściśle związane z ruchem oazowym¹⁸. Ks. Franciszek Blachnicki, mianowany w grudniu 1967 r. przez Episkopat krajowym duszpasterzem służby liturgicznej, był twórcą programu formacyjnego KDSL. Wszystkie inicjatywy KDSL były ściśle powiązane z ruchem oazowym. Również sekretariat KDSL i redakcję tworzyli członkowie Ruchu Światło-Życie. Główne centrum KDSL do pracy w ciągu roku utworzono w 1971 r. w jednym z domów Ruchu Światło-Życie w Lublinie, na Sławinku. W okresach wakacyjnych rolę sekretariatu KDSL pełniło centrum ruchu w Krościenku¹⁹.

¹⁵ R. Derewenda, *Dzielo...*, s. 17–26.

¹⁶ Ibidem, s. 27–48.

¹⁷ Pojęcia zostały dokładniej przedstawione w: R. Derewenda, *Dzielo...*, s. 15–16.

¹⁸ R. Derewenda, *Dzielo...*, s. 66–95; T. Przybyła, *Formacja ministrantów w ujęciu ks. F. Blachnickiego*, Kraków 2017, s. 87–105; G. Rzeźwiecki, *Duszpasterstwo ministrantów i lektorów w Kościele w Polsce. Podczas Soboru Watykańskiego II i w okresie posoborowym (1964–2008)*, Tarnów 2010, s. 182–239; A. Wodarczyk, *Prorok...*, s. 317–344.

¹⁹ Ks. Franciszek Blachnicki zaproponował w KDSL dwa pionowe programowe: program minimalny i program maksymalny. Ten pierwszy zakładał formację służby liturgicznej przy zastosowaniu tradycyjnych metod zbiorów ministranckich. Drugi, maksymalny, tworzyły wspólnoty służby liturgicznej, dla których ułożono dziesięcioletni program formacyjny, realizowany we wspólnotach Ruchu Światło-Życie przez cotygodniowe spotkania w małej grupie, Dni Wspólnoty odbywane w rejonie co dwa miesiące oraz wakacyjne piętnastodniowe rekolekcje zamknięte prowadzone metodą oazy. R. Derewenda, *Dzielo...*, s. 73.

W celu odpowiedniego przygotowania moderatorów Krajowego Duszpasterstwa Służby Liturgicznej i Ruchu Światło-Życie ks. prof. Franciszek Blachnicki utworzył w Lublinie Studium Liturgiczno-Pastoralne przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Zajęcia studium odbywały się w formie półstacjonarnej w centrum Ruchu Światło-Życie w Lublinie. Studium prowadziło zajęcia w latach 1973–1981. Ponownie uruchomione w roku 1985 przez ks. dr. Wojciecha Danielskiego, działa nieprzerwanie do dnia dzisiejszego. Dokumentacja sekretariatu studium weszła również w skład Archiwum Głównego Ruchu Światło-Życie²⁰.

W roku 1979 ks. Franciszek Blachnicki utworzył drugi ruch trzeźwościo- wy pod nazwą Krucjata Wyzwolenia Człowieka²¹. Krucjata rozwija się do dziś, a dokumentacja z pierwszych lat jej działalności trafiła do archiwum ruchu.

W roku 1980 Ruch Światło-Życie rozpoczął akcję Wielkiej Ewangelizacji z planem dotarcia z Ewangelią do każdej osoby w Polsce. Śmiałe plany oraz rozpoczęta akcja rekolekcji ewangelizacyjnych, z wykorzystaniem projekcji filmu *Jezus*, pozostawiły dokumentację, która również weszła w skład zasobu Archiwum Głównego Ruchu Światło-Życie.

W roku 1981 ks. Franciszek Blachnicki zainicjował kolejne dzieło pod nazwą Chrześcijańska Służba Społeczna. Społeczny ruch katolicki rozwinął swoją działalność dopiero w roku następnym w Carlsbergu, w RFN, gdzie znalazł się ks. Franciszek Blachnicki po wprowadzeniu w Polsce stanu wojennego. Zarejestrowane w Republice Federalnej Niemiec stowarzyszenie pod nazwą Chrześcijańska Służba Wyzwolenia Narodów (ChSWN) działało do roku 1989, kiedy to w wyniku zmian politycznych w Europie zostało zawieszono. Do Archiwum Głównego Ruchu Światło-Życie trafiły przede wszystkim materiały w postaci nagrań dźwiękowych zarejestrowanych głównie na kasetach magnetofonowych, ale również na taśmach szpulowych, oraz wydawane przez stowarzyszenie druki. Większość dokumentacji, głównie aktowej, nadal jest przechowywana w centrum Ruchu Światło-Życie w Niemczech. Są to materiały ChSWN, które prowadził sam założyciel²². Poważna część dokumentacji ChSWN (zwłaszcza fotograficzna i filmowa) znajduje się w zbiorach prywatnych dawnego przewodniczącego stowarzyszenia Andrzeja Piwarskiego²³.

---

²⁰ Oprócz dokumentacji ściśle związanej z tokiem studiów, która była prowadzona przez dziekanat Wydziału Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

²¹ R. Derewenda, *Dzieło...*, s.169–172.

²² Zob.: H. Bolczyk, *Wolny człowiek — wolny naród. Ostatnie dzieło życia ks. Franciszka Blachnickiego: Chrześcijańska Służba Wyzwolenia Narodów*, Kraków 2012.

²³ Na prośby o przekazanie materiałów do centrum Ruchu Światło-Życie w Carlsbergu Andrzej Piwarski odpowiadał, że przekaze takie materiały dopiero, gdy powstanie prawdziwe archiwum. Jednak gdy w marcu 2004 r. dyrektor Archiwum Głównego Ruchu Światło-Życie przesłał do Andrzeja Piwarskiego list z prośbą o udostępnienie materiałów związanych z ChSWN, nie otrzymał odpowiedzi.

Archiwum zgromadziło również dokumentację związaną z życiem i działalnością ks. dr. Wojciecha Danielskiego, drugiego moderatora Ruchu Światło-Życie (w latach 1982–1985)²⁴.

W wyodrębnieniu dokumentacji wieczystej w Archiwum Głównym Ruchu Światło-Życie przyjęto podstawowe kryteria selekcji archiwalnej. Szczególną uwagą otoczono jednak materiały archiwalne z czasów życia i działalności dwóch pierwszych moderatorów Ruchu Światło-Życie. Uznano bowiem, że czasem większą wartość mogą mieć koncepty pism i luźne notatki ks. Blachnickiego niż końcowe pismo lub sprawozdanie. Dla historyka bowiem ważne jest śledzenie procesu powstawania idei i struktur Ruchu Światło-Życie oraz związanych z nim organizacji. Dlatego dla akt wytworzonych w kraju datą graniczną jest rok 1985 (śmierć ks. Wojciecha Danielskiego), zaś dla akt centrum Ruchu Światło-Życie w Niemczech rok 1987 (śmierć ks. Franciszka Blachnickiego). W aktach z tego okresu przechowuje się niemal wszystkie materiały archiwalne bez uwzględniania kryterium wartości informacyjnej.

Archiwum posiada również w swoim zasobie dokumentację specjalną. Przede wszystkim są to dokumenty związane z ruchem „Solidarności” oraz sukcesje po różnych osobach związanych z Ruchem Światło-Życie.

Dużą część zasobu tworzą wydawnictwa zwarte i ciągłe. Od samego początku działalności ks. Franciszek Blachnicki przykładął niezwykłą wagę do działalności wydawniczej. Wykorzystując okres popaździernikowej odwilży, ks. Blachnicki rozwinął działalność wydawniczą w ramach Krucjaty Wstrzeźmięźliwości w latach 1957–1960. Prowadzenie działalności wydawniczej szerszej, niż pozwalały na to ograniczane do minimum zezwolenia Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk, było jednym z dwóch zarzutów, za które ks. Blachnicki otrzymał wyrok w 1961 r.²⁵ To jednak nie zniechęciło ks. Blachnickiego i już w drugiej połowie lat 60. rozpoczął on wydawanie „Biuletynu Odnowy Liturgii” oraz innych materiałów liturgicznych. Na potrzeby dynamicznie rozwijającego się Ruchu Światło-Życie wydawano również wiele podręczników i materiałów formacyjnych. W roku 1979 utworzono nawet specjalne wydawnictwo „Światło-Życie”. W roku 1981 dzieła skupione wokół idei Ruchu Światło-Życie wydawały aż 10 różnych tytułów czasopism. Wszystkie te materiały były publikowane poza kontrolą państwa i dziś wchodzi w skład rzadkich zbiorów bibliotecznych literatury bezdebitowej. W Archiwum Głównym Ruchu Światło-Życie zgromadzono po trzy egzemplarze wszystkich druków wydawnictw związanych z dziełami ks. Franciszka Blachnickiego.

²⁴ W roku 2014 do archiwum przekazano z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego dokumentację, jaką ks. W. Danielski zgromadził w toku pracy naukowej na uniwersytecie.

²⁵ R. Derewenda, *Dzieło...*, s. 45–46.

Obecnie na zasób archiwum składają się następujące rodzaje dokumentacji:

Dokumentacja aktowa

Tworzą ją zespoły: Ks. Franciszek Blachnicki (ok. 700 j.a.; 6 m.b.); Ks. Wojciech Danielski (8 m.b.); Ruch Światło-Życie (ok. 6,5 tys. j.a.; ok. 44 m.b.); Krajowe Duszpasterstwo Służby Liturgicznej (ok. 350 j.a.; 4 m.b.); Krucjata Wstrzeźliwości (150 j.a.; 2 m.b.); Chrześcijańska Służba Wyzwolenia Narodów (ok. 1 m.b.); Plan Wielkiej Ewangelizacji (30 j.a.; 0,4 m.b.); Studium Liturgiczno-Pastoralne (3 m.b.). Do tego należy doliczyć inne mniejsze zespoły i zbiory (Krucjata Wyzwolenia Człowieka, Wspólnota Chrystusa Sługi, ok. 2 m.b.)²⁶.

Druki ulotne

Zbiór różnych druków ulotnych związanych z działalnością dzieł utworzonych przez ks. Franciszka Blachnickiego. Większość druków ulotnych wchodzi w skład jednostek aktowych poszczególnych zespołów. Zbiór luźnych druków ulotnych nie został jeszcze opracowany.

Plansze i tablice

Na zbiór składa się kilkadziesiąt plansz i tablic. Są to schematy do prowadzenia konferencji podczas różnego rodzaju oaz oraz plansze związane z działalnością ewangelizacyjną²⁷.

Materiały biblioteczne

Publikacje ciągłe i zwarte

Materiały biblioteczne tworzą dwie grupy akt: Publikacje ciągłe oraz publikacje zwarte. Na pierwsze składają się głównie czasopisma wydawane przez Ruch Światło-Życie oraz ks. Franciszka Blachnickiego (9 m.b.). Najwięcej miejsca zajmują następujące tytuły: kwartalnik „Domowy Kościół. List do wspólnot rodzinnych”, „Eleuteria. Pismo Kruczaty Wyzwolenia Człowieka”, „Wieczernik. Pismo formacyjne Ruchu Światło-Życie”, „Oaza. Pismo Ruchu Światło-Życie” (ukazywało się do roku 2011).

²⁶ M. Wiatrowska, „Funkcjonowanie i znaczenie Archiwum Głównego Ruchu Światło-Życie”, Lublin 2009, mps, s. 34–35. Jest to praca dyplomowa napisana pod kierunkiem dr. Artura Góranka na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

²⁷ Ibidem, s. 37.

Na publikacje zwarte zaś składają się głównie konspekty, podręczniki, notatniki, śpiewniki, księgi liturgiczne, opracowania i inne wydawnictwa książkowe Ruchu Światło-Życie (ok. 19 m.b.). Cały zasób dokumentacji aktowej to 120 m.b.

Dokumentacja nieaktowa

Na dokumentację nieaktową składają się nagrania oraz fotografie i slajdy.

Wśród pierwszych najstarszy pod względem wytworzenia jest zbiór taśm szpulowych z nagraniami z działalności Ruchu Światło-Życie w kraju (293 sygnatury — ok. 1,2 tys. godzin, z lat 1969–1981). Kolejną grupą to taśmy szpulowe z czasów działalności ks. F. Blachnickiego w Carlsbergu, w RFN (79 sygnatur, z lat 1982–1987). Następną serię tworzą taśmy szpulowe z działalności Ruchu Światło-Życie (ok. 800 godzin, z lat 1981–1990). Ostatnią grupą są kasey magnetofonowe (ok. 5 tys. godzin, 4,2 tys. sygnatur, z lat 1969–2001).

Fotografie i slajdy to zbiór fotografii z lat 1950–2010 ilustrujący historię Ruchu Światło-Życie oraz inne dzieła utworzone z inicjatywy ks. Franciszka Blachnickiego. Archiwum posiada ponad 11 tys. fotografii i slajdów²⁸.

Opracowywanie zasobu

Pierwszym działaniem, które podjęło archiwum, było scalenie dokumentacji znajdującej się w kilku ośrodkach ruchu. Najwięcej dokumentacji znajdowało się w archiwum w Krościenku (ok. 60 proc.) i Katowicach (ok. 25 proc.)²⁹. Od utworzenia w Lublinie w roku 2001 Archiwum Głównego Ruchu Światło-Życie sukcesywnie przewożono zasób placówki w Krościenku do Lublina. W roku 2009 ostatecznie zlikwidowano archiwum w Krościenku, przewożąc ostatnie dokumenty do Lublina. Obecnie tylko dokumentacja Domowego Kościoła, gałęzi rodzinnej Ruchu Światło-Życie, jest gromadzona w Ruchu Światło-Życie, poza Archiwum Głównym Ruchu Światło-Życie. Dokumentacja ta jest przechowywana w Sekretariacie Domowego Kościoła w Krościenku nad Dunajcem³⁰.

Kolejnym etapem było wyodrębnienie poszczególnych zespołów akt. Poważnym problemem, jaki pojawił się na tym etapie, było wzajemne nakładanie się kompetencji poszczególnych wytwórców materiałów. We wstępach do zespołów zamieszczono zatem informacje, w jakich zespołach należy szukać pokrewnej dokumentacji. Następnym krokiem podjętym przez archiwistów było opraco-

²⁸ R. Derewenda, T. Nowicki, *Archiwum Główne Ruchu Światło-Życie...*, s. 14–15.

²⁹ Była to głównie dokumentacja sekretariatu trzeciego moderatora generalnego Ruchu Światło-Życie, który zgodnie z miejscem zamieszkania moderatora znajdował się w latach 1986–2001 w Katowicach.

³⁰ W ostatnim czasie (tj. na początku 2013 r.) Archiwum Główne Ruchu Światło-Życie podjęło starania o opracowanie i zdigitalizowanie zgromadzonej w Krościenku dokumentacji archiwalnej Domowego Kościoła.

wanie dziesiętnych rzeczowych wykazów akt dla poszczególnych zespołów³¹. Co prawda, większość zespołów jest zamknięta, ale już w czasie ich porządkowania dopływały kolejne jednostki przywożone z innych miejsc lub znajdujące w innych seriach dokumentacji. Układ dziesiętny umożliwił zatem nieustanne dokładanie dokumentów do serii poszczególnych zespołów. Do tego największy zespół archiwalny Ruch Światło-Życie jest zespołem otwartym.

Kolejnym krokiem było już porządkowanie samych zespołów. Najpierw dokumentacja dzielona jest na serie (zgodnie z wykazem akt), a porządkowane są poszczególne jednostki³². Dokumentacja przekazana do archiwum znajdowała się najczęściej w teczkach lub segregatorach. W tym drugim wypadku akta zostają wyjęte z koszulek i segregatorów i przełożone do tekturowych teczek wiązanych.

Podczas porządkowania jednostek wykonywane są następujące czynności:

- wstępna analiza dokumentacji jednostki (bądź serii jednostek) i weryfikacja kwalifikacji zespołowej;
- nadanie sygnatury zgodnie z rzeczowym wykazem akt dla zespołu; sygnatura jest dwuczłonowa: symbol klasyfikacyjny łamany przez numer jednostki w danej serii (np. w zespole Ruch Światło-Życie dokumentacja z posiedzeń Krajowego Kolegium Moderatorów ma symbol klasyfikacyjny 5140, czyli teczka nr 25 w tej serii otrzyma sygnaturę 5140/25); w wypadku dokumentacji cyklicznej, powtarzającej się co roku, zastosowano sygnaturę trójczłonową: pierwszym członem jest symbol klasyfikacyjny, drugim rok dokumentacji, a trzecim numer teczek w ramach serii; w ten sposób łatwiej dodać jednostki do poszczególnych roczników (np. po uporządkowaniu dokumentacji akcji rekolekcyjnej lat 1970–1985 i odnalezieniu się teczek z roku 1972 zostaje ona włożona we właściwe miejsce z sygnaturą trójczłonową: np. Sprawozdania z akcji rekolekcyjnej 1972 r. — sygnatura 3230/1972/1);
- porządkowanie dokumentacji wewnątrz jednostki; najczęściej przyjmuje się układ pierwotny wprowadzony w jednostce, sprawdzić należy tylko, czy jest prowadzony konsekwentnie; jeśli dokumentacja wymaga ułożenia od nowa, wybiera się układ najlepiej pasujący do dokumentacji w jednostce;

³¹ Przy sporządzaniu wykazów akt korzystano z następujących zaleceń: Przykładowy wykaz akt typowych, załącznik nr 2 do Rozporządzenia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki z 25 lipca 1984 r.; Przykładowy wykaz akt typowych, załącznik nr 2 do Rozporządzenia Ministra Kultury z 16 września 2002 r. Przy opracowywaniu wykazu akt do zespołu Książd Wojciech Danielski kierowano się również Wytocznymi APAN dotyczącymi opracowywania spuścizn archiwalnych; zob.: I. Mamczak-Gadkowska, *Opracowywanie spuścizn archiwalnych* [w:] *Metodyka pracy archiwalnej*, Poznań 2004, s. 156–160.

³² Kolejność i sposób wykonywania poszczególnych czynności przy porządkowaniu dokumentacji odpowiada klasycznej formie wskazanej w publikacji: H. Robótka, B. Ryszewski, A. Tomczak, *Archiwistyka*, Warszawa 1989, s. 53–66.

- naniesienie numeracji na karty dokumentów; w archiwum przyjęto zasadę paginacji; do paginacji używane są bardzo miękkie ołówki typu 4B. W ten sposób chronione są niezwykle cienkie kartki dokumentów sporządzonych na papierze przebitkowym;
- nadanie tytułu i dat skrajnych jednostce;
- sporządzenie karty zawartości teczki; na karcie znajdują się następujące informacje:
  - sygnatura jednostki,
  - tytuł i daty skrajne jednostki,
  - krótki regest każdego z dokumentów zgromadzonych w jednostce [zob. załącznik nr 1]; najczęściej wykorzystuje się tytuł oryginalny (np. nagłówek dokumentu), jeśli nie oddaje w pełni zawartości dokumentu, poszerzamy jego opis,
  - opis zewnętrzny jednostki; nadanie nazwy archiwum, nazwy zespołu, tytułu jednostki, dat skrajnych, wpisanie nowej sygnatury,
  - opis na wewnętrznej karcie obwoluty jednostki: data opracowania jednostki, pieczęć archiwum, imię i nazwisko osoby opracowującej;
- ostatnią czynnością jest digitalizacja dokumentacji jednostki. Wykonywane są skany w rozdzielczości 300 dpi (format jpg bez kompresji), każda skanowana karta otrzymuje nazwę składającą się z sygnatury jednostki i numeru własnego strony, w celu właściwego umieszczenia w systemach komputerowych liczby są ułożone w formie trzycyfrowej (np. strona o numerze 1 z jednostki o sygn. 205 otrzymałaby następujący zapis elektroniczny: 205–001);
- każda zeskanowana jednostka jest zapisywana w formie folderu na dyskach twardej dla każdego zespołu.

Po uporządkowaniu zespołu opracowywany jest wstęp do zespołu³³. Następnie z kart zawartości sporządza się elektroniczną bazę danych do zespołu. Baza danych zawiera wklejone do jednego dokumentu wszystkie karty zawartości. Jest to w rzeczywistości swego rodzaju szczegółowy inwentarz analityczny. W bazie szukamy podobnie jak w zasobach Internetu, wpisując hasło, które nas interesuje. Z tego powodu niesłychanie ważny jest odpowiedni opis dokumentu na karcie zawartości.

Ze względu na szczupłe środki finansowe, jakimi dysponuje Archiwum Główne Ruchu Światło-Życie, nie korzysta ono z żadnych komercyjnych baz danych.

Od roku 2010 podjęto również proces stopniowej digitalizacji dokumentacji aktowej³⁴.

³³ Wstęp sporządzany jest wg klasycznego wzoru Kazimierza Konarskiego; zob.: H. Robótka, B. Ryszewski, A. Tomczak, *Archiwistyka...*, s. 71–80.

³⁴ Parametry kopii cyfrowych dokumentacji ze względu na brak środków na bardzo nowoczesne skanery i komputery oraz duże dyski zewnętrzne zostały obniżone do minimum (300 dpi, 24 bit kolor); zob.: Zalecane standardy w zakresie sporządzania cyfrowych kopii materiałów archiwalnych,

Plansze i tablice

Ze względu na niewielką fizyczną objętość tego zbioru wszystkie plansze i tablice zostały spisane w specjalnie przygotowanym inwentarzu książkowym. Inwentarz składa się z następujących rubryk: sygnatura, temat planszy względnie tablicy, styl wykonania (jaką techniką, na jakim materiale itp., jeśli nie jest to standardowy format wyrażany za pomocą symboli drukarskich, podaje się dokładny wymiar w centymetrach), uwagi.

Wszystkie tablice otrzymały również powyższy opis wpisany na dwie etykiety samoprzylepne, naklejone na stronie spodniej planszy, w jej prawym górnym rogu i lewym dolnym rogu.

Dokumentacja nieaktowa

Nagrania

Pierwszym zadaniem, które umożliwiło archiwizację taśm szpulowych i kaset magnetofonowych zgromadzonych w archiwum, było sporządzenie spisu z natury tych dwu nośników. Spis składał się z następujących rubryk: sygnatura, tytuł (spisany z obwoluty kasety magnetofonowej i opisów dołączonych do kaset — informacje dosłownie przepisane z obwoluty), miejsce i data zarejestrowanych wydarzeń, sygnatury dawne, uwagi — informacje od archiwisty (w wypadku dubletów tego samego nagrania wpisywano w tej rubryce sygnatury, pod jakimi znajduje się to samo nagranie). Przyjęto zasadę, iż każda informacja, jaka znajdowała się na nośniku, winna znaleźć się w jednej z rubryk spisu. Podczas spisywania taśm i kaset nie dokonywano ich fizycznego przesłuchania, zachowując jedynie opis oryginalny nośnika. Spis z natury umożliwił w późniejszym czasie uniknięcie powtórzeń przy digitalizacji nagrań zarejestrowanych na kilku pierwotnych nośnikach. Nadanie pierwotnym nośnikom sygnatury umożliwiło odniesienie się do niej przy zdigitalizowanych nagraniach³⁵.

Wszystkie nagrania zarejestrowane na taśmach szpulowych i kasetach magnetofonowych są digitalizowane (dźwięk analogowy zostaje wprowadzony do komputera i zapisany w formie cyfrowej). Dźwięk zostaje zapisany w bazie danych (zewnętrzne twarde dyski) w formacie FLAC. Następnie zostaje przy-

---

Załącznik do decyzji nr 25 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z 30 grudnia 2005 r., tekst dostępny *online*: <http://www.archiwa.gov.pl/images/stories/file/pdf/dec_25_2005.pdf> [dostęp: 22 lutego 2013]; zaleca się, by dokumenty skanować w rozdzielczości 600 dpi, co dla jednego skanu formatu A4 daje ponad 100 MB.

³⁵ Wcześniej, gdy np. kopiowano nagranie z taśmy szpulowej na kasetę lub z kasety na kasetę, nie pozostawiano informacji, z jakiego pierwotnego nośnika pochodziło nagranie. W ten sposób wiele nagrań się dubluje i trzeba dopiero ustalić, które z nich jest pierwotnym nagraniem.

gotowana płyta CD w tradycyjnym formacie audio i z wydrukowanym opisem archiwalnym.

Podczas digitalizacji archiwista odsłuchuje nagranie i sporządza dokładny opis zawartości nagrania. Zawiera on krótką informację o omawianych w czasie nagrania kwestiach. Założono, że opis winien być nie rzadszy niż co ok. 5 min nagrania. Taki opis służy dwom celom:

- umożliwi sporządzenie szczegółowego inwentarza do zdigitalizowanych nagrań; komputerowa wersja inwentarza umożliwi hasłowe przeszukiwanie zawartości nagrań nie tylko po ich tytułach, lecz również po samej zawartości;
- opisy pozwalają na precyzyjne odniesienie się do nagrania w przypisach bibliograficznych; odniesienie do całego długiego nagrania utrudnia dotarcie do zdań, na które powołuje się dana praca; korzystając z opisu czasowego, przypis bibliograficzny podaje na końcu czas danego nagrania (np. AGRŚ-Ż, F. Blachnicki, *Nowa kultura*, Konferencja IV podczas ORD, Carlsberg, 24.06.1986, CD sygn. K-67, czas 24–26 min).

W latach wcześniejszych (2000–2011) nagrania digitalizowano przez przegrywanie ich na stacjonarną nagrywarę płyt CD. W trakcie procesu digitalizacji dzielono nagranie na mniejsze pliki (mniej więcej w odległości 3–5-minutowej). Każdy z indeksów był opisywany i służył opisanym wyżej celom. Nagrywając całość wydarzenia na płytę CD, nie wprowadzono przerw pomiędzy poszczególnymi plikami, co przy odsłuchu daje wrażenie całości nagrania.

Oprócz samego opisu merytorycznego nagrania, sporządzonego na podstawie wprowadzonych indeksów, każde nagranie otrzymuje odpowiedni opis archiwalny składający się z takich elementów, jak: sygnatura, data digitalizacji, informacja o nośniku pierwotnym (rodzaj nośnika i jego sygnatura na podstawie spisu z natury), nazwa instytucji, która przekazała nagranie, symbol działu rzeczowego, tytuł nagrania, miejsce i data wydarzenia utrwalonego na nośniku, autorzy tekstu zapisanego na nośniku, wykonawcy tekstu, dane techniczne i fonograficzne, imię i nazwisko osoby archiwizującej nagranie³⁶.

Na koniec również nośniki pierwotne, z których przegrano nagranie, zostają opatrzone następującymi informacjami: kiedy zostały przegrane, w jaki sposób, jaką sygnaturę otrzymało nagranie zdigitalizowane. Przegrane taśmy i kasyety magnetofonowe zostają odpowiednio zabezpieczone i są nadal przechowywane. Pozostawia się je ze względu na ciągle wzrastające możliwości techniczne, które pozwalają na coraz lepszą digitalizację nagrań. Dlatego w wypadku zasadniczej zmiany jakościowej możliwości digitalizacji zawsze można powtórzyć digitalizację wybranych nagrań. Przeszkodą może być jedynie drastyczne pogorszenie się jakości nośnika pierwotnego.

---

³⁶ Por. I. Mamczak-Gadkowska, *Opracowywanie nagrań dźwiękowych [w:] Metodyka...*, s. 200–203.

Fotografie i slajdy

Negatywy i slajdy są skanowane i opracowywane w formie pozytywu cyfrowego (rozdzielczość 4800 dpi, format JPG bez kompresji lub TIFF, głębia 16 bit, skala szarości lub 48 bit kolor)³⁷. Pozytywy są układane wg tematów (serii). Sygnatura każdej fotografii składa się z dwóch członów (numer serii łamany przez kolejny numer fotografii w ramach danej serii). Do każdej zdigitalizowanej fotografii zostaje wprowadzony jej opis archiwalny. Jest on wpisywany we właściwościach fotografii (opis treści fotografii, czyli tzw. temat, data wydarzenia, imię i nazwisko autora, dane o negatywie, informacje o ewentualnych publikacjach).

Pozytywy są układane wg poszczególnych tematów. Fizycznie są umieszczane w segregatorach, w specjalnie dopasowanych do swojego formatu koszulkach³⁸. Kolejność serii wyznacza układ lat. Ze względu na nieustanny dopływ fotografii opracowanych nie można było zachować kolejności chronologicznej w ramach roczników. W wypadku braku możliwości przyporządkowania fotografii do rocznika są one kwalifikowane do serii ogólnej utworzonej do każdej dekady (np. lata 80. XX w.). Pod tym względem dużym ułatwieniem stają się współczesne fotografie cyfrowe, które w swoich danych zawierają datę wykonania. Wszystkie fotografie są sukcesywnie digitalizowane (rozdzielczość 4800 dpi, format JPG bez kompresji lub TIFF, głębia 36 lub 48 bit)³⁹. Opis każdej zdigitalizowanej fotografii jest analogiczny jak opis negatywu i slajdu.

Dla serii negatywów, slajdów i pozytywów opracowano inwentarze książkowe składające się z następujących rubryk: sygnatura, data wydarzenia, skrócony opis treści serii fotografii, autor fotografii, typ fotografii, ilość fotografii w serii, uwagi⁴⁰.

Placówka archiwum

Archiwum zostało zlokalizowane w pomieszczeniach domu ośrodka Ruchu Światło-Życie w Lublinie⁴¹. Dom jest własnością Stowarzyszenia „Diakonia Ruchu Światło-Życie”. Archiwum posiada pracownię archiwalną wyposażoną w 11 stanowisk komputerowych ze skanerami. Pracownia posiada również sześć stanowisk przygotowanych do digitalizacji nagrań (trzy kasetowe i trzy z magnetofonami szpulowymi). W 2016 r. w placówce przygotowano nowoczesny magazyn archiwalny. Pomieszczenie posiada centralne ogrzewanie, osuszacz powietrza, zaciemnione okna i odpowiednie oświetlenie dla wykonania kweren-

³⁷ Co odpowiada normom podanym, zob.: *Zalecane standardy...*, op.cit.

³⁸ Zupełnie nie sprawdził się podjęty początkowo sposób przechowywania fotografii w koperkach. Ciągłe prace nad fotografiami wymagają nieustannego dostępu do nich przy uzupełnieniach serii, porównaniach tematów, opisach itp.

³⁹ Co odpowiada normom podanym, zob.: *Zalecane standardy...*

⁴⁰ Por. I. Mamczak-Gadkowska, *Opracowywanie fotografii* [w:] *Metodyka...*, s. 196–200.

⁴¹ Ulica ks. Wojciecha Danielskiego 13, 20–806 Lublin.

dy. Dokumentacja jest przechowywana na regałach metalowych. Jednostki aktowe są układane poziomo. Fotografie i slajdy są przechowywane w specjalnych koszulkach w segregatorach. Negatywy szpulowe są przechowywane w formie zwiniętej w odpowiednich pudełkach. Taśmy szpulowe i kasyety magnetofonowe są przechowywane w opakowaniach oryginalnych w specjalnych zamykanych szafach. Zabezpiecza to przed niekorzystną dla folii zmianą wilgotności. Plansze są przechowywane w pierwotnych zwiniętych formach w odpowiednich tubach.

Udostępnianie zasobu

Dokumentacja zgromadzona w Archiwum Głównym Ruchu Światło-Życie jest udostępniana nieodpłatnie⁴². Korzystający jest zobowiązany do zapoznania się z regulaminem archiwum i wpisania się do księgi obecności. Do księgi wpisuje swoje imię, nazwisko, cel poszukiwań (w wypadku prac naukowych podaje temat i charakter pracy oraz datę korzystania z materiałów).

Archiwum posiada niezbędne dla korzystania z dokumentacji pomoce archiwalne:

- dziesiętne rzeczowe wykazy akt, według których ułożone są akta w największych zespołach;
- elektroniczne inwentarze, w których można szukać według dat i haseł rzeczowych⁴³.

Głównym korzystającym z dokumentacji zgromadzonej w Archiwum Głównym Ruchu Światło-Życie jest wydawnictwo „Światło-Życie”⁴⁴. Zajmuje się ono krzewieniem myśli ks. Franciszka Blachnickiego. Zbiory cieszą się również zainteresowaniem ze strony licznych studentów i naukowców. Główni zainteresowani to teolodzy, socjologowie, pedagodzy i historycy. Funkcjonowanie dzieł zainicjowanych przez ks. Franciszka Blachnickiego powoduje, że dziesiątki tysięcy osób zaangażowanych choćby w Ruchu Światło-Życie żyje ideami zaszczerpionymi przez ks. Blachnickiego.

Współpraca z innymi instytucjami

Archiwum Główne Ruchu Światło-Życie od 2004 r. współpracuje z Instytutem Historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Studenci kierunku archiwistyka i zarządzanie dokumentacją (oraz samej specjalizacji archiwistyka) odbywają w Archiwum Głównym Ruchu Światło-Życie zajęcia

⁴² *Zasady korzystania z AGRŚ-Ż w Lublinie*, tekst dostępny online: <<http://www.ifb.oaza.pl/index.php/archiwum-glowne/udostepnianie>> [dostęp: 22 lutego 2013].

⁴³ Opracowane inwentarze oraz dziesiętne wykazy akt do zespołów dostępne są na stronie internetowej archiwum, co znacznie ułatwia zamawianie kwerend. Zob.: <<http://www.ifb.oaza.pl/index.php/archiwum-glowne/zasoby/dokumentacja-aktowa/zespoxy-i-zbiory>> [dostęp: 22 lutego 2013].

⁴⁴ Zob.: <<http://www.wydawnictwo-oaza.pl>> [dostęp: 22 lutego 2013].

praktyczne z opracowywania dokumentacji aktowej i nieaktowej (fotografie, slajdy, nagrania). W 2008 r. archiwum zainicjowało współpracę z Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych w celu wdrożenia w placówce systemu ZoSIA. W ten sposób zasoby archiwum najpierw w formie pomocy inwentarzowych, a następnie samych skanów dokumentacji aktowej, staną się łatwo dostępne dla badaczy. Niezwykle interesujące zbiory (prawdopodobnie największy wśród zbiorów kościelnych zbiorów nagrań) są dziś jeszcze nadal często mało znane szerszemu ogółowi badaczy. Doświadczenia archiwum, zwłaszcza w zakresie opracowania dokumentacji nieaktywnej, mogą służyć pomocą dla innych archiwów kościelnych, jak również niewielkich archiwów społecznych posiadających podobne rodzaje dokumentacji.

Bibliografia

- Bibliografia prac ks. Franciszka Blachnickiego*, oprac. G. Wilczyńska, Krościenko 2002.
- Bolczyk H., *Wolny człowiek — wolny naród. Ostatnie dzieło życia ks. Franciszka Blachnickiego: Chrześcijańska Służba Wyzwolenia Narodów*, Kraków 2012.
- Derewenda R., *Dzieło wiary. Historia Ruchu Światło-Życie w latach 1950–1985*, Kraków 2010.
- Derewenda R., Nowicki T., *Archiwum Główne Ruchu Światło-Życie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2013, nr 99, s. 5–17.
- Gwałtownik Królestwa Bożego*, Kraków 2009.
- Mamczak-Gadkowska I., *Opracowywanie nagrań dźwiękowych [w:] Metodyka pracy archiwalnej*, Poznań 2004.
- Przybyła T., *Formacja ministrantów w ujęciu ks. F. Blachnickiego*, Kraków 2017.
- Robótka H., Ryszewski B., Tomczak A., *Archiwistyka*, Warszawa 1989.
- Rzeźwiecki G., *Duszpasterstwo ministrantów i lektorów w Kościele w Polsce. Podczas Soboru Watykańskiego II i w okresie posoborowym (1964–2008)*, Tarnów 2010, s. 182–239.
- Wiatrowska M., „Funkcjonowanie i znaczenie Archiwum Głównego Ruchu Światło-Życie”, Lublin 2009, mps, praca dyplomowa napisana pod kierunkiem dr. Artura Górnika na Wydziale Humanistycznym UMCS, s. 34–35.
- Wodarczyk A., *Prorok Żywego Kościoła. ks. Franciszek Blachnicki (1921–1987) — życie i działalność*, Katowice 2008.

Keywords: Light-Life Movement, Oases, the Rev. Franciszek Blachnicki, Human Liberation Crusade, Roman Catholic Church, laity, laypeople, restoration movement, liturgical movement, National Liturgical Service Ministry

Mots clés : Mouvement Lumière-Vie, Oasis, père Franciszek Blachnicki, Croisade de la libération de l'homme, Église catholique romaine, Laïcité, Laïcs, Mouvement du renouveau, Mouvement liturgique, Ministère pastoral du service liturgique

Ключевые слова: Движение «Свет-Жизнь», Оазисы, ксендз Францишек Бляхницки, Крестовый поход освобождения человека, Римско-католический костёл, миряне, движение обновления, литургическое движение, Национальное душпастырство литургической службы

Robert Derewenda, *The Main Archive of the Light-Life Movement — its History, Contents, Analysis and Publication*. The Main Archive of the Light-Life Movement is located in Lublin and constitutes a division of the Rev. Franciszek Blachnicki Institute. Formally established in 2004, it is a historical archive which collects, compiles, secures, stores and makes available documentation produced by the Rev. Franciszek Blachnicki (1921–1987) and the Light-Life Movement (established in the 1950s). The Archive also contains documentation produced by the various organisations and movements started by the Rev. Blachnicki or related to oasis movements. The Main Archive of the Light-Life Movement contains a wealth of nontextual records in the form of audio recordings and photographs. Special categorisation methods were used to analyse the textual and nontextual records contained in the archive. The analysed documentation has been digitised, with reference tools currently being developed for it. In 2018, the Archive entered into a partnership with the State Archive Directorate for the purpose of implementing the ZoSIA archival information system.

Robert Derewenda, *Archives principales du mouvement lumière-vie – historique, ressources, développement et communication*. Les archives principales du Mouvement Lumière-Vie se trouvent à Lublin et constituent un département de l'Institut père Franciszek Blachnicki. Il a été officiellement créé en 2004. Ce sont des archives historiques chargées de collecter, classer, conserver, péserver et communiquer la documentation produite dans le cadre des activités du père Franciszek Blachnicki (1921–1987) et du Mouvement Lumière-Vie (actif depuis les années 1950). Les archives contiennent également une documentation produite par diverses organisations et mouvements initiés par le père Blachnicki ou liés par leur activité au mouvement Oasis. Dans ses ressources, l'AGRŚ-Ż possède de riches collections de documentation non formelle sous forme d'enregistrements et de photographies. Des méthodes d'organisation spéciales ont été mises au point pour la préparation de la documentation, se présentant sous forme de textes et de documentation non formelle. La documentation classée est en train de numériser et des inventaires sont préparés à cet effet. En 2018, le Mouvement Lumière-Vie (AGRŚ-Ż) a entamé une coopération avec la Direction Générale des Archives d'État afin de mettre en œuvre le système ZoSIA sur le site.

Роберт Деревенда, *Центральный архив Движения «Свет-Жизнь» — история, хранилище, работа над ним и распространение*. Центральный архив Движения «Свет-Жизнь» находится в Люблине, это отдел Института имени ксендза Францишка Бляхницкого. Формально он был создан в 2004 году. Это исторический архив, который занимается сбором, обработкой, сохранением, хранением и предоставлением документации, появившейся во время деятельности ксендза Францишка Бляхницкого (1921–1987) и Движения «Свет-Жизнь» (действующего с пятидесятых лет XX века). В архиве имеется также документация, созданная разными организациями и движениями по инициативе ксендза Бляхницкого или связанная с деятельностью оазисного движения. В хранилище движения имеются богатые собрания неактовой документации в виде записей и фотографий. Для работы над актовой и неактовой документацией были подготовлены специальные методы упорядочивания. Обработанную документацию переводят в цифровой формат, и подготавливают для нее вспомогательные инструменты. В 2018 году движение «Свет-Жизнь» начало сотрудничество с Генеральным управлением Государственных архивов с целью внедрения в учреждении Интегрированной системы архивной информации (ZoSIA).